

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SERBEST ZAMAN TERCİHLERİNİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE İNCELENMESİ

EXAMINING OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS LEISURE CHOICE ACCORDING TO GENDER

¹Mehmet TOKGÖZ*, ²Burhan DEMİROĞLU, ³Yücel ASLAN

¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Burdur, Türkiye

²Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Burdur, Türkiye

³Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye

* e-mail: mtokgoz@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Yapılan bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin serbest zaman tercihlerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesidir. Araştırmaya Tarsus ilçesinde öğrenci olan toplam 151 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerin serbest zaman tercihlerinin belirlenmesinde Tel (2007) tarafından geliştirilen serbest zaman anketi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 programında frekans ve ki-kare analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin serbest zamanlarında “Hiçbir şeyle uğraşmama, dinlenme”, “Kitap, gazete, dergi okuma”, “Müzik dinleme veya müzik aleti çalma”, “TV, Video izleme”, Sinema veya tiyatroya gitme”, “Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma”, “Aile ile vakit geçirme”, “Komşulara veya akrabalara gitme”, “Arkadaşları ile sohbet etme veya gezme”, “Kahvehane veya kafeteryaya gitme”, “Hobileri ile ilgilenme” düzeylerinin cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir (p>0.05). Buna karşılık, öğrencilerin serbest zamanlarında “Çarşı, Pazar gezme, alışveriş yapma”, “Spor yapma, spor yarışmaları izleme”, “İnternette vakit geçirme (chat, oyun, hobi)” ve “Ava gitme (kara ve su avı)” düzeylerinin cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur (p<0.05). Sonuç olarak, ortaokul öğrencilerinde cinsiyet unsurunun bazı serbest zaman etkinlik tercihleri üzerinde önemli bir belirleyici olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Ortaokul öğrencileri, serbest zaman, cinsiyet

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine the free time preference according to their gender of middle school students. Total 151 middle school students participated in the study Tarsus district. Free time choice questionnaire, developed by Tel (2007), was used to determine the free time of the students. Frequency and chi-square analysis was used for statistical analysis of the data obtained at SPSS 22.0 software. At the end of the study, it was found that some free time preferences wasn't significant difference statistically by gender such as “Dealing with nothing, rest”, “Books, newspapers, magazines read”, “Listening to music or playing a musical instrument”, “TV, video monitoring”, “Going to the cinema or the theater”, “To participate in social and cultural activities”, “Spend time with family”, “Go to neighbors or relatives”, “Chatting with friends”, “Go to the cafeteria or coffee shop”, “Deal with Hobbies” (p>0.05). Whereas, it was found that some free time preferences was significant difference statistically by gender such as “Visit bazaar or shopping”, “Sports do or watch sports competitions”, “Spending time on the internet (for chat, game or hobby)” and “Go hunting (hunting land and water)” (p<0.05).

Keywords: Middle school students, free time, gender

JEL CODE: L83

GİRİŞ

Bir iş ya da oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olan süre “zaman” olarak tanımlanmaktadır. Zaman kavramının en belirgin özelliklerinin başında ödünç alınamaz, kiralanamaz, depolanamaz, satın alınamaz, tasarruf edilemez ve çoğaltılamaz olması gelmektedir (Belli & Gürbüz, 2012). İnsanlar sahip oldukları zamanı farklı biçimlerde kullanmaktadırlar. İnsanların zamanlarını değerlendirme biçimleri içinde buldukları yaşam koşullarına, sahip oldukları yaşam tarzına ve mesleki özelliklerine göre farklılık göstermektedir. Söz gelimi, bir memur sahip olduğu zamanın önemli bir bölümünü görev yaptığı kurumda çalışarak geçirmektedir. Buna karşılık bir öğrenci zamanının büyük bir bölümünü okulda geçirmektedir. Burada ifade edilen örneklerde görüldüğü gibi bir öğrenci ile bir memurun zamanlarını kullanma biçimleri birbirinden farklıdır.

İnsanların iş hayatları dışında zamanlarının önemli bir bölümünü yeme-içme ve uyku gibi zorunlu ihtiyaçlar için kullandıkları bilinmektedir. İnsanların iş-meslek yaşamları, yeme-içme ve uyku gibi zorunlu gereksinimlerini karşıladıkları zamanın dışında kalan vakitler “serbest zaman” olarak tanımlanmaktadır. İnsanlar serbest zamanlarını istedikleri gibi değerlendirme hakkına sahiptirler. İnsanların sahip oldukları serbest zamanları değerlendirme biçimleri de sahip olunan yaşam tarzına, yaş gruplarına, cinsiyete, serbest zamandan beklentilerine, kişisel zevk ve tercihlere göre bazı farklılıklar göstermektedir.

İnsanların serbest zamanlarını değerlendirmek için yöneldikleri etkinlikler “rekreasyon” olarak tanımlanmaktadır (Balcı & İlhan, 2006). Rekreasyon kavramı insanlığın en eski dönemlerinden beri var olan bir olgudur. Tarihsel süreç içerisinde insanlar serbest zamanlarını farklı biçimlerde uygulamışlardır (Sevil, 2012). Bunun yanında insanların serbest zaman etkinliklerine yükledikleri anlamlar da medeniyetten medeniyete farklılık göstermiştir. Bazı medeniyetlerde serbest zaman etkinlikleri birer dini ibadet haline gelmiş, bazı medeniyetlerde ise fiziksel ve psikolojik sağlığı korumak ya da dinlenmek için uygulanmıştır (McClean, Hurd & Rogers, 2008; Siedentop, 2009; Riordan ve Jones 1999).

İnsanlar açısından serbest zamanları değerlendirme aktiviteleri gönüllülük ve bireysel tatmin esasına dayanmaktadır. Diğer bir ifade ile insanlar serbest zamanlarında katılacakları etkinlikleri seçme konusunda özgürdürler. Bunun yanında insanların sahip oldukları serbest zamanları başkalarına devretmeleri söz konusu değildir. serbest zamanları değerlendirmek için insanların yöneldikleri rekreasyon etkinlikleri aktif veya pasif etkinliklerden oluşabildiği gibi katılımcıların zevk almalarını ve mutluluk olmalarını sağlamaktadır (Güngörmüş, 2007).

Literatürde yer alan araştırmalarda birçok farklı meslek grubundaki bireyin serbest zaman tercihlerinin farklı açılardan ele alındığı görülmekle beraber, özellikle ilköğretim çağında bulunan çocukların serbest zaman tercihleri üzerine yapılan araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. İlköğretim çağında bulunan çocuklarda özellikle fiziksel aktivite içeren serbest zaman etkinliklerinin sağlık üzerine faydaları göz önünde bulundurulduğu zaman, ilköğretim öğrencilerinin serbest zamanlarını daha verimli geçirmeleri adına serbest zaman tercihlerinin incelendiği güncel araştırmalara gereksinim olduğu belirtilmektedir (Hekim ve Yüksel, 2015). Yapılan bu araştırmada da ortaokul öğrencilerinin serbest zaman tercihlerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL ve METOT

Araştırmanın Modeli

Yapılan bu çalışmada betimsel (tarama) araştırma modeli kullanılmıştır. Betimsel araştırma modeline göre yapılan çalışmalarda örnekleme oluşturan bireylerin konuya ilişkin özelliklerinin yaş, cinsiyet, medeni durum, öğrenim düzeyi ve ekonomik durum gibi demografik özelliklere göre incelenmesi amaçlanmaktadır (Can, 2014). Yapılan bu çalışmada da ortaokul öğrencilerinin serbest zaman tercihlerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırmaya 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Mersin ilinde bulunan Tarsus Ortaokulunda öğrenim görmekte olan 77 kadın ve 74 erkek olmak üzere toplam 151 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler ortaokul içerisinde basit tesadüfî yöntem ile seçilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilere veri toplama anketi ders dışı zamanlarında uygulanmıştır. Araştırma grubunu oluşturan ortaokul öğrencilerinin sahip oldukları demografik özellikler Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri

Değişken	Seçenek	n	f
Cinsiyet	Kadın	77	51,0
	Erkek	74	49,0
	Toplam	151	100,0
Yaş	10	3	2,0
	11	26	17,2
	12	37	24,5
	13	55	36,4
	14	29	19,2
	15	1	,7
Ekonomik durum	Toplam	151	100,0
	İyi	81	53,6
	Orta	68	45,0
	Düşük	2	1,3
	Toplam	151	100,0

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmış olup, kullanılan anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde araştırmaya katılan öğrencilerin sahip oldukları demografik özelliklerin belirlenmesini amaçlayan üç soru bulunmaktadır. Söz konusu üç soru ile öğrencilerin yaş, cinsiyet ve ekonomik durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Anketin ikinci bölümünde öğrencilerin serbest zamanlarında tercih ettikleri aktivite türlerini ve aktivitelere katılma sıklıklarını belirlemeyi amaçlayan sorular yer almaktadır. Öğrencilerin katıldıkları serbest zaman etkinliklerinin ve etkinliklere katılım sıklıklarının belirlenmesinde Tel (2007) tarafından geliştirilen boş zaman değerlendirme anketi kullanılmıştır. Söz konusu ankette boş zamanların değerlendirilme biçimleri ve boş zamanları değerlendirmeye etki eden unsurlara ilişkin ayrıntılı sorular ve bölümler yer almaktadır. Bu çalışmada sadece ankette yer alan ve toplam 17 sorudan oluşan boş zaman anketinden faydalanılmıştır. Ankette yer alan sorulara öğrenciler her zaman (1), sıklıkla (2), ara sıra (3), nadiren (4), hiçbir zaman (5) şeklinde yanıt vermektedirler. Böylece öğrencilerin hem serbest zaman tercihleri hem de her serbest zaman aktivitesine katılma sıklığı da tespit edilmektedir.

İstatistiksel Analiz

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizinde SPSS 22.0 programından yararlanılmış olup, araştırmaya katılan öğrencilerin yaş, cinsiyet ve ekonomik özelliklerine göre dağılımlarının belirlenmesinde frekans analizinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin serbest zaman etkinlik tercihlerinin cinsiyete göre karşılaştırılmasında ki-kare analizi kullanılmıştır. Ki-kare analizi iki nitel (sınıflamalı) değişkenin kategorileri arasındaki ilişkinin incelenmesinde kullanılan bir analiz yöntemidir (Can, 2014).

BULGULAR

Tablo 2. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Hiçbir şeyle uğraşmam, dinlenirim” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	1	1	2		
	%	50,0	50,0	100,0		
Sıklıkla	f	5	6	11		
	%	45,5	54,5	100,0		
Ara sıra	f	21	23	44		
	%	47,7	52,3	100,0		
Nadiren	f	39	31	70	1,034	,905
	%	55,7	44,3%	100,0		
Hiçbir zaman	f	11	12	23		
	%	47,8	52,2	100,0		
Toplam	f	77	73	150		
	%	51,3	48,7	100,0		

Tablo 2 incelendiği zaman, araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin serbest zamanlarında “Hiçbir şeyle uğraşmam, dinlenirim” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Bunun yanında öğrencilerin serbest zamanlarında “Hiçbir şeyle uğraşmam, dinlenirim” seçeneğine genel olarak “ara sıra” ve “nadiren” yanıtını verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Kitap, gazete, dergi okurum” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	19	7	26	9,354	,053
	%	73,1	26,9	100,0		
Sıklıkla	f	27	22	49		
	%	55,1	44,9	100,0		
Ara sıra	f	24	31	55		
	%	43,6	56,4	100,0		
Nadiren	f	6	11	17		
	%	35,3	64,7	100,0		
Hiçbir zaman	f	1	3	4		
	%	25,0	75,0	100,0		
Toplam	f	77	74	151		
	%	51,0	49,0	100,0		

Tablo 3 incelendiği zaman, öğrencilerin serbest zamanlarında “Kitap, gazete, dergi okurum” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Elde edilen bulgulara göre hem kadın hem de erkek öğrencilerin serbest zamanlarında “sıklıkla” veya “ara sıra” kitap, gazete, dergi okudukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Müzik dinlerim veya müzik aleti çalarım” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	30	19	49	4,785	,310
	%	61,2	38,8	100,0		
Sıklıkla	f	22	20	42		
	%	52,4	47,6	100,0		
Ara sıra	f	14	22	36		
	%	38,9	61,1	100,0		
Nadiren	f	8	8	16		
	%	50,0	50,0	100,0		
Hiçbir zaman	f	3	5	8		
	%	37,5	62,5	100,0		
Toplam	f	77	74	151		
	%	51,0	49,0	100,0		

Tablo 4’e göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “Müzik dinlerim veya müzik aleti çalarım” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Elde edilen bulgulara göre hem kadın hem de erkek öğrencilerin serbest zamanlarında “Müzik dinlerim veya müzik aleti çalarım” görüşüne çoğunlukla “her zaman” ve “sıklıkla” cevabı verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin serbest zamanlarında “TV, Video izlerim” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	23	23	46	2,516	,642
	%	50,0	50,0	100,0		
Sıklıkla	f	26	31	57		
	%	45,6	54,4	100,0		
Ara sıra	f	20	14	34		
	%	58,8	41,2	100,0		
Nadiren	f	7	6	13		
	%	53,8	46,2	100,0		
Hiçbir zaman	f	1	0	1		
	%	100,0	0,0	100,0		
Toplam	f	77	74	151		
	%	51,0	49,0	100,0		

Tablo 5’e göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “TV, Video izlerim” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (p>0.05). Elde edilen bulgulara göre hem kadın hem de erkek öğrencilerin serbest zamanlarında “TV, Video izlerim” görüşüne çoğunlukla “her zaman” ve “sıklıkla” cevabı verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Sinema veya tiyatroya giderim” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	5	6	11	7,406	,116
	%	45,5	54,5	100,0		
Sıklıkla	f	12	16	28		
	%	42,9	57,1	100,0		
Ara sıra	f	29	23	52		
	%	55,8	44,2	100,0		
Nadiren	f	29	20	49		
	%	59,2	40,8	100,0		
Hiçbir zaman	f	2	9	11		
	%	18,2	81,8	100,0		
Toplam	f	77	74	151		
	%	51,0	49,0	100,0		

Tablo 6’ya göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “Sinema veya tiyatroya giderim” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (p>0.05). Elde edilen bulgulara göre hem kadın hem de erkek öğrencilerin serbest zamanlarında “Sinema veya tiyatroya giderim” görüşüne çoğunlukla “ara sıra” ve “nadiren” cevabı verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Çarşı, Pazar gezer, alışveriş yaparım” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	8	5	13	12,116	,017
	%	61,5	38,5	100,0		
Sıklıkla	f	19	11	30		
	%	63,3	36,7	100,0		
Ara sıra	f	34	23	57		
	%	59,6	40,4	100,0		
Nadiren	f	11	22	33		
	%	33,3	66,7	100,0		
Hiçbir zaman	f	5	13	18		
	%	27,8	72,2	100,0		
Toplam	f	77	74	151		
	%	51,0	49,0	100,0		

Tablo 7’ye göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “Çarşı, Pazar gezer, alışveriş yaparım” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (p<0.05). Elde edilen bulgulara göre erkek öğrenciler ile kıyaslandığı zaman kadın öğrencilerin serbest zamanlarında çarşı, Pazar gezme ve alışveriş yapma düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 8. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Spor yaparım, spor yarışmaları izlerim” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	20	44	64	21,727	,001
	%	31,3	68,8	100,0		
Sıklıkla	f	14	14	28		
	%	50,0	50,0	100,0		
Ara sıra	f	17	8	25		
	%	68,0	32,0	100,0		
Nadiren	f	19	6	25		
	%	76,0	24,0	100,0		
Hiçbir zaman	f	7	2	9		
	%	77,8	22,2	100,0		
Toplam	f	77	74	151		
	%	51,0	49,0	100,0		

Tablo 8’e göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “Spor yaparım, spor yarışmaları izlerim” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (p<0.05). Elde edilen bulgulara göre kadın öğrenciler ile kıyaslandığı zaman erkek öğrencilerin serbest zamanlarında spor yapma ve spor yarışmaları izleme düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 9. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılım” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	13	17	30	1,824	,768
	%	43,3	56,7	100,0		
Sıklıkla	f	14	15	29		
	%	48,3	51,7	100,0		
Ara sıra	f	22	20	42		
	%	52,4	47,6	100,0		
Nadiren	f	22	19	41		
	%	53,7	46,3	100,0		
Hiçbir zaman	f	6	3	9		
	%	66,7	33,3	100,0		
Toplam	f	77	74	151		
	%	51,0	49,0	100,0		

Tablo 9’a göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılım” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Elde edilen bulgulara göre hem kadın hem de erkek öğrencilerin serbest zamanlarında “Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılım” görüşüne çoğunlukla “ara sıra” ve “nadiren” cevabı verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Ailem ile vakit geçiririm” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	56	42	98	7,025	,070
	%	57,1	42,9	100,0		
Sıklıkla	f	19	24	43		
	%	44,2	55,8	100,0		
Ara sıra	f	1	7	8		
	%	12,5	87,5	100,0		
Nadiren	f	1	1	2		
	%	50,0	50,0	100,0		
Hiçbir zaman	f	77	74	151		
	%	51,0	49,0	100,0		
Toplam	f	56	42	98		
	%	57,1	42,9	100,0		

Tablo 10’a göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “Ailem ile vakit geçiririm” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Elde edilen bulgulara göre hem kadın hem de erkek öğrencilerin serbest zamanlarında “Ailem ile vakit geçiririm” görüşüne çoğunlukla “her zaman” ve “sıklıkla” cevabı verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Komşulara veya akrabalarımın giderim” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	14	11	25	4,144	,387
	%	56,0	44,0	100,0		
Sıklıkla	f	35	30	65		
	%	53,8	46,2	100,0		
Ara sıra	f	22	19	41		
	%	53,7	46,3	100,0		
Nadiren	f	4	10	14		
	%	28,6	71,4	100,0		
Hiçbir zaman	f	2	4	6		
	%	33,3	66,7	100,0		
Toplam	f	77	74	151		
	%	51,0	49,0	100,0		

Tablo 11’e göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “Komşulara veya akrabalarımın giderim” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (p>0.05). Elde edilen bulgulara göre hem kadın hem de erkek öğrencilerin serbest zamanlarında “Komşulara veya akrabalarımın giderim” görüşüne çoğunlukla “her zaman” ve “sıklıkla” cevabı verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Arkadaşlarımla sohbet eder veya gezerim” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	30	24	54	1,009	,799
	%	55,6	44,4	100,0		
Sıklıkla	f	28	27	55		
	%	50,9	49,1	100,0		
Ara sıra	f	15	18	33		
	%	45,5	54,5	100,0		
Nadiren	f	4	5	9		
	%	44,4	55,6	100,0		
Hiçbir zaman	f	77	74	151		
	%	51,0	49,0	100,0		
Toplam	f	30	24	54		
	%	55,6	44,4	100,0		

Tablo 12’ye göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “Arkadaşlarımla sohbet eder veya gezerim” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (p>0.05). Elde edilen bulgulara göre hem kadın hem de erkek öğrencilerin serbest zamanlarında “Arkadaşlarımla sohbet eder veya gezerim” görüşüne çoğunlukla “her zaman” ve “sıklıkla” cevabı verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Kahvehane veya kafeteryaya giderim” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f %	2 50,0	2 50,0	4 100,0	1,747	,782
Sıklıkla	f %	8 53,3	7 46,7	15 100,0		
Ara sıra	f %	13 50,0	13 50,0	26 100,0		
Nadiren	f %	12 40,0	18 60,0	30 100,0		
Hiçbir zaman	f %	40 54,1	34 45,9	74 100,0		
Toplam	f %	75 50,3	74 49,7	149 100,0		

Tablo 13’e göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “Kahvehane veya kafeteryaya giderim” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Elde edilen bulgulara göre hem kadın hem de erkek öğrencilerin serbest zamanlarında “Kahvehane veya kafeteryaya giderim” görüşüne çoğunlukla “ara sıra” ve “hiçbir zaman” cevabı verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 14. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Hobilerimle ilgilenirim” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f %	35 47,9	38 52,1	73 100,0	1,135	,889
Sıklıkla	f %	22 56,4	17 43,6	39 100,0		
Ara sıra	f %	15 55,6	12 44,4	27 100,0		
Nadiren	f %	3 42,9	4 57,1	7 100,0		
Hiçbir zaman	f %	2 50,0	2 50,0	4 100,0		
Toplam	f %	77 51,3	73 48,7	150 100,0		

Tablo 14’e göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “Hobilerimle ilgilenirim” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Elde edilen bulgulara göre hem kadın hem de erkek öğrencilerin serbest zamanlarında “Hobilerimle ilgilenirim” görüşüne çoğunlukla “her zaman” ve “sıklıkla” cevabı verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 15. Öğrencilerin serbest zamanlarında “İnternette vakit geçiririm (chat, oyun, hobi)” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	13	23	36	15,286	,004
	%	36,1	63,9	100,0		
Sıklıkla	f	16	26	42		
	%	38,1	61,9	100,0		
Ara sıra	f	24	18	42		
	%	57,1	42,9	100,0		
Nadiren	f	17	5	22		
	%	77,3	22,7	100,0		
Hiçbir zaman	f	7	2	9		
	%	77,8	22,2	100,0		
Toplam	f	77	74	151		
	%	51,0	49,0	100,0		

Tablo 15’e göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “İnternette vakit geçiririm (chat, oyun, hobi)” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (p<.05). Elde edilen bulgulara göre kadın öğrenciler ile kıyaslandığı zaman erkek öğrencilerin serbest zamanlarında internette vakit geçirme düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 16. Öğrencilerin serbest zamanlarında “Ava giderim (kara ve su avı)” seçeneğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Katılma Sıklığı	Frekans / Yüzde	Cinsiyet		Toplam	x ²	p
		Kadın	Erkek			
Her Zaman	f	0	5	5	36,158	,001
	%	0,0	100,0	100,0		
Sıklıkla	f	1	8	9		
	%	11,1	88,9	100,0		
Ara sıra	f	1	16	17		
	%	5,9	94,1	100,0		
Nadiren	f	9	13	22		
	%	40,9	59,1	100,0		
Hiçbir zaman	f	66	32	98		
	%	67,3	32,7	100,0		
Toplam	f	77	74	151		
	%	51,0	49,0	100,0		

Tablo 16’ya göre, öğrencilerin serbest zamanlarında “Ava giderim (kara ve su avı)” görüşüne katılma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (p<.05). Elde edilen bulgulara göre kadın öğrenciler ile kıyaslandığı zaman erkek öğrencilerin serbest zamanlarında ava gitme düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmanın sonunda hem kadın hem de erkek öğrencilerin serbest zamanlarında hiçbir şeyle uğraşmama ya da dinlenme, sinema veya tiyatroya gitme, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma, kahvehane veya kafeteryaya gitme gibi aktiviteleri genel olarak “ara sıra” veya “nadiren” tercih ettikleri belirlenmiş, söz konusu serbest zaman tercihlerinin öğrencilerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bunun yanında araştırmaya katılan kadın ve erkek öğrencilerin serbest zamanlarında kitap, dergi veya gazete okumayı “sıklıkla” veya “ara sıra” tercih ettikleri belirlenmiştir. Bunun yanında hem kadın hem de erkek öğrencilerin serbest zamanlarında müzik dinleme veya müzik aleti çalma, TV veya video izleme, aile ile vakit geçirme, arkadaşları sohbet etme veya gezme, hobileri ile ilgilenmeyi “her zaman” veya “sıklıkla” tercih ettikleri belirlenmiş, söz konusu serbest zaman tercihlerine katılım sıklıklarının cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bilindiği gibi serbest zaman tercihlerini etkileyen unsurların başında kişinin sahip olduğu beklenti ve gereksinimler yer almaktadır (Hekim ve Eraslan, 2015). Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin serbest zaman tercihlerinin büyük bir bölümünün cinsiyete göre farklılaşmamasının temelinde de öğrencilerin aynı gelişim döneminde bulunmalarının, buna paralel olarak serbest zamanlardan beklentilerinin birbirine yakın olmasının yattığı düşünülebilir.

Ortaokul öğrencileri üzerinde yapılan benzer bir çalışmada, öğrencilerin büyük bir bölümünün internette vakit geçiririm (chat, oyun, hobi), çarşı, pazar gezer, alışveriş yaparım, boş zamanlarımda dinlenirim, kitap, gazete, dergi okurum, spor yaparım, spor yarışmaları izlerim, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırım ve “komşulara veya akrabalarımın giderim seçeneklerine ara sıra katıldıklarımı belirlenmiştir. Aynı çalışmada öğrencilerin her zaman veya sıklıkla tercih ettikleri serbest zaman aktivitelerinin başında müzik dinleme veya müzik aleti çalma, TV, video izleme, spor yapma, spor yarışmaları izleme, ailesi ile vakit geçirme, arkadaşları ile sohbet etme veya gezme, hobileri ile (sevdiği işlerle) uğraşma gibi aktivitelerin geldiği tespit edilmiştir. Bunun yanında öğrencilerin sinema veya tiyatroya gitme, kahvehane veya kafeteryaya gitme, ava gitme gibi serbest zaman etkinliklerini düşük düzeyde tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Hekim & Yüksel, 2015).

Araştırmaya katılan öğrencilerin serbest zamanlarında çarşı, pazar gezme ve alışveriş yapma, spor yapma ve spor yarışmaları izleme, internette vakit geçirme ve ava gitme tercihlerinin cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre serbest zaman aktivitesi olarak çarşı, Pazar gezme ve alışveriş yapma ile komşu ya da akraba ziyaretlerine gitme aktivitelerinin kadın öğrenciler tarafından, spor yapma, spor yarışmaları izleme ve ava gitme gibi serbest zaman aktivitelerinin erkek öğrenciler tarafından daha fazla tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçların ortaya çıkmasının temelinde kız ve erkek çocuklarının yetiştirilme tarzları arasında farklılık bulunmasının etkili olduğu düşünülebilir. Erkek çocuklarının serbest zamanlarında spor etkinliklerine katılım düzeylerinin kız çocuklarından daha yüksek olmasının temelinde ise erkek çocuklarının spora yönelik tutumlarının daha yüksek olmasının yattığı söylenebilir. Nitekim literatürde yer alan bazı araştırma bulguları da erkek çocuklarının beden eğitimi ve spor etkinliklerine yönelik tutumlarının kız çocuklarından daha yüksek olduğunu göstermektedir (Balyan, Balyan & Kiremitçi, 2012; Koca, Aşçı & Demirhan, 2005; Kangalgil, Hünük & Demirhan, 2006). Alparlan’a (2008) erkek çocukları ile kıyaslandığı zaman kız çocukları kendilerini fiziksel olarak daha yetersiz ve güçsüz görmektedirler. Bunun yanında kız çocukları ile kıyaslandığı zaman erkek çocuklarının daha fazla dışa dönük ve sosyal bir kişilik yapısına sahip oldukları bilinmektedir. Bu nedenle erkek çocuklarının spor

etkinliklerine yönelik olarak kız çocuklarından daha yüksek olumlu tutum ve yaklaşıma sahip olmaları muhtemel bir sonuçtur.

Sonuç olarak, ortaokul öğrencilerinin farklı düzeylerde birçok serbest zaman etkinliğine katıldıkları, öğrencilerin tercih ettikleri birçok serbest zaman aktivitesinin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiş, bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde hem kadın hem de erkek öğrencilerin aynı gelişim döneminde bulunmalarının ve serbest zaman tercihlerinden beklentilerinin benzer olmasının yattığı düşünülmüştür. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre sporla ilişkili serbest zaman tercihlerinin erkek öğrencilerin lehine yüksek olmasında ise erkek çocuklarının spora yönelik tutumlarının kız çocuklarından daha yüksek olmasının etkili olduğu düşünülmüş, bu düşünce literatürde yer alan araştırma bulguları ile desteklenmiştir. Araştırmada elde edilen ve literatürde yer alan bulgular ışığında ortaokul çağında bulunan çocuklarda serbest zaman tercihleri üzerinde cinsiyetin önemli bir belirleyici olduğu söylenebilir. Bu dönemde kız ve erkek çocuklarının serbest zaman tercihleri arasında bazı farklılıklar bulunmasının temelinde Türk toplumunda kız ve erkek çocuklarının farklı yetiştirilme tarzlarına sahip olmalarının ve yaş dönemleri itibariyle ilgi alanlarının farklı olmasının etkili olduğu düşünülebilir.

KAYNAKLAR

- Alparslan, S. (2008). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği öğretim davranışlarına ilişkin alguları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Balcı, V., & İlhan, A. (2006). Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 11-18.
- Balyan, M., Balyan, K. Y., & Kiremitçi, O. (2012). Farklı sportif etkinliklerin ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum, sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerine etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 196-201.
- Belli, E., & Gürbüz, A. (2012, Nisan). *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi akademik personelinin rekreasyon faaliyetlerinin incelenmesi*. I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Antalya.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. 2. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Güngörmüş, H. A. (2007). *Özel sağlık-spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hekim, M., & Eraslan, M. (2015). *Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin rekreatif tercihlerinin incelenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi örneği)*. III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Hekim, M., & Yüksel, Y. (2015). *Kırsal kesimde yaşayan ortaokul öğrencilerinin rekreatif tercihlerinin göre incelenmesi (Ağlasun İlçesi örneği)*. III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, 5-7 Kasım 2015 Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kangalgil, M., Hünük, D., & Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 48-57.

- Koca, C., Aşçı, F. H., & Demirhan, G. (2005). Attitudes toward physical education and class preferences of turkish adolescents in terms of school gender composition. *Adolescence*, 40(15), 365-375.
- Mclean, D. D., Hurd, A.R., & Rogers, N. B. (2008). *Kraus' recreation and leisure in modern society*. 9. Edition. USA: Jones And Bartlett Publishers.
- Riordan, J., & Jones, R. (1999). *Sport and physical education in Chine*.1. Edition. London: Spon Press.
- Sevil, T. (2012). Boş zaman ve rekreasyon: kavram ve özellikler. Kocaekşi, S (Ed.) *Boş zaman ve rekreasyon yönetimi* (ss. 3-25). Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Siedentop, D. (2009). *Introduction to physical education, fitness, and sport*. New York: McGraw-Hill.
- Tel, M. (2007). *Öğretim üyelerinin boş zaman etkinlikleri üzerine sosyolojik bir araştırma: Doğu Anadolu örneği*. yayımlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

EXTENDED ABSTRACT

The purpose of this research is to examine the free time preference according to their gender of middle school students. Descriptive study (screening) research model was used in this study. Total 151 middle school students, 77 of the participants were female and 74 were male, participated in this study. Students are selected from Tarsus district participated in the study. Students in the study were selected by simple coincidence of method in Tarsus middle school. Questionnaire is used as a data collection tool in this study, used questionnaire consists of two parts. In the first part of the questionnaire it includes three demographic questions to identify age, gender and economic status in children. In the second part of the questionnaire contains questions aimed at identifying students their preferred activities in the free time. The free time questionnaire developed by Tel (2007) was used for determine to students free time preference. Students answer the survey questions (1) often (2) sometimes (3) rarely (4), never (5). SPSS 22.0 software was used for the statistical analysis. Frequency analysis was used to determine the distribution by gender, age and economic characteristics in middle school children. The chi-square analysis was used for comparison the free time activities preference by gender.

At the end of study, it was found that "I rest my free time" views didn't differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "occasionally" or "rarely" both male and female students.

It was found that "Books, newspapers and magazine read in my free time" views didn't differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "occasionally" or "often" both male and female students.

It was found that "Books, newspapers and magazine read in my free time" views didn't differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "occasionally" or "often" both male and female students.

It was found that "Listen to music or musical instrument player in my free time" views didn't differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "always" or "often" both male and female students.

It was found that “TV, video watch in my free time” views didn’t differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "always" or "often" both male and female students.

It was found that “I go to the cinema or theater in my free time” views didn’t differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "occasionally" or “rarely" both male and female students.

It was found that “Participation in social and cultural activities” views didn’t differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "occasionally" or “rarely" both male and female students.

It was found that “I spend time with my family in my free time” views didn’t differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "always" or “often" both male and female students.

It was found that “I go to the neighbors and relatives in my free time” views didn’t differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "always" or “often" both male and female students.

It was found that “I can chat with my friends or visit in my free time” views didn’t differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "always" or “often" both male and female students.

It was found that “I go to the coffee shop or café in my free time” views didn’t differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "sometimes" or “never" both male and female students.

It was found that “I take care of my hobbies in my free time” views didn’t differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "always" or “often" both male and female students.

It was found that “I take care of my hobbies in my free time” views didn’t differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, the frequency of the rest in free time to be preferred "always" or “often" both male and female students.

It was found that “I spent time on the Internet in my free time” views statistically differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, compare to female students, male students more spend time Internet in free time.

It was found that “I go to hunting in my free time” views statistically differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, compare to female students, male students more go to hunting in free time.

It was found that “I go to bazaar and shopping in my free time” views statistically differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, compare to male students, female students more go to bazaar and shopping in free time.

It was found that “Sports do, I watch sports competitions in my free time” views statistically differ by gender ($p>0.05$). According to the findings, compare to female students, male students more interested in sport activities in free time.